

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRẦN TIÊN TRƯỜNG

**MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM NGOẠI HÌNH,
KHẢ NĂNG SINH SẢN, SINH TRƯỞNG
CỦA LỢN MÁN NUÔI TẠI HUYỆN ĐÀ BẮC
TỈNH HÒA BÌNH**

Ngành: Chăn nuôi

Mã số: 8.62.01.05

LUẬN VĂN THẠC SĨ CHĂN NUÔI

Người hướng dẫn khoa học: GS. TS. Từ Quang Hiển

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

- Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.
- Tôi xin cam đoan mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn
Trần Tiến Trường

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn, tôi đã nhận được sự giúp đỡ của nhiều cá nhân và tập thể. Nhân dịp này, cho phép tôi được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc nhất tới GS. TS. Từ Quang Hiền, người hướng dẫn khoa học đã quan tâm và hướng dẫn tận tình trong quá trình thực hiện đề tài và hoàn thành luận văn tốt nghiệp của tôi.

Tôi xin được trân trọng gửi lời cảm ơn chân thành tới Phòng Đào tạo - Đào tạo sau Đại học, các thầy cô giáo Bộ môn Chăn nuôi, Khoa Chăn nuôi và Thú y, trường đại học Nông Lâm Thái Nguyên, UBND huyện Đà Bắc, Phòng Nông nghiệp, Trạm Chăn nuôi và Thú y, UBND các xã Hiền Lương, Cao Sơn, Tân Pheo, Mường Chiềng huyện Đà Bắc đã giúp đỡ và đóng góp nhiều ý kiến quý báu trong quá trình nghiên cứu và thực hiện đề tài.

Thái Nguyên, ngày tháng 11 năm 2019

Tác giả luận văn
Trần Tiến Trường

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	v
MỞ ĐẦU	1
1. Đặt vấn đề	1
2. Mục đích của đề tài	2
3. Ý nghĩa của đề tài.....	2
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội của huyện Đà Bắc, tỉnh Hòa Bình.....	3
1.1.1. Vị trí địa lý	3
1.1.2. Địa hình.....	3
1.1.3. Khí hậu, thủy văn.....	3
1.1.4. Kinh tế (mức thu nhập)	4
1.1.5. Xã hội (Dân số của huyện).....	4
1.2. Cơ sở khoa học về đặc điểm ngoại hình	4
1.2.1. Khái niệm ngoại hình.....	4
1.2.2. Bộ phận cơ thể.....	5
1.3. Đặc điểm sinh trưởng phát dục, các chỉ tiêu và các yếu tố ảnh hưởng.....	8
1.3.1. Khái niệm sinh trưởng phát dục.....	8
1.3.2. Các giai đoạn của chu kỳ động dục.....	9
1.3.3. Các chỉ tiêu đánh giá khả năng sinh trưởng.....	10
1.3.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến khả năng sinh trưởng của lợn.....	10
1.4. Khả năng sinh sản của lợn nái.....	13
1.4.1. Các chỉ tiêu năng suất sinh sản của lợn nái.....	13
1.4.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến khả năng sinh sản của lợn nái	13
1.5. Tình hình nghiên cứu trong và ngoài nước	18
1.5.1. Ngoài nước	18

1.5.2. Trong nước	19
1.5.3. Sơ lược về lợn Mán	24
Chương 2: NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	26
2.1. Đối tượng, địa điểm và thời gian	26
2.2. Nội dung nghiên cứu	26
2.3. Phương pháp nghiên cứu	26
2.3.1. Cơ cấu, hình thức chăn nuôi và nguồn thức ăn chăn nuôi lợn mán	26
2.3.2. Đặc điểm ngoại hình của lợn Mán	26
2.3.3. Khả năng sản xuất của lợn nái Mán	27
2.3.4. Khả năng sản xuất của lợn mán nuôi thịt	27
2.4. Phương pháp xử lý số liệu	29
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	30
3.1. Cơ cấu đàn, hình thức chăn nuôi và nguồn thức ăn chăn nuôi của lợn mán	30
3.1.1. Cơ cấu đàn lợn Mán	30
3.1.2. Hình thức chăn nuôi lợn Mán	31
3.1.3. Thức ăn chăn nuôi lợn Mán	33
3.2. Đặc điểm ngoại hình của lợn Mán tại Đà Bắc - Hòa Bình	34
3.2.1. Màu sắc lông, da của lợn	34
3.2.2. Kết cấu ngoại hình của lợn Mán	36
3.3. Đặc điểm sinh sản của lợn Mán	38
3.3.1. Đặc điểm sinh lý, sinh sản của lợn nái Mán	38
3.3.2. Khả năng sản xuất của lợn nái Mán	41
3.3.3. Năng suất sinh sản của lợn Mán Đà Bắc theo lứa đẻ	45
3.4. Khả năng sản xuất lợn Mán Đà Bắc nuôi thịt	49
3.4.1. Sinh trưởng tích lũy của lợn Mán	49
3.4.2. Sinh trưởng tuyệt đối của lợn Mán Đà Bắc	51
3.4.3. Sinh trưởng tương đối của lợn Mán Đà Bắc	52
3.4.4. Khả năng sử dụng thức ăn của lợn Mán	53
3.4.5. Khả năng cho thịt ở lợn Mán	54
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	56
TÀI LIỆU THAM KHẢO	58

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1: Khẩu phần ăn của lợn thí nghiệm.....	28
Bảng 3.1: Số lượng và phân bố đàn lợn Mán (50 hộ).....	30
Bảng 3.2: Hình thức thức chăn nuôi lợn Mán tại Đà Bắc.....	32
Bảng 3.3: Thức ăn chăn nuôi (điều tra 30 hộ).....	33
Bảng 3.4: Đặc điểm màu sắc lông, da của lợn Mán Đà Bắc - Hòa Bình.....	35
Bảng 3.5: Đặc điểm ngoại hình lợn Mán nuôi tại Đà Bắc - Hòa Bình	36
Bảng 3.6: Một số chỉ tiêu sinh lý, sinh sản của lợn Mán - Đà Bắc.....	38
Bảng 3.7: Khả năng sinh sản của lợn Mán theo phương thức chăn nuôi.....	41
Bảng 3.8: Năng suất sinh sản của lợn Mán theo lứa đẻ	46
Bảng 3.9: Khối lượng qua các tháng tuổi ở 2 phương thức nuôi	50
Bảng 3.10: Sinh trưởng tuyệt đối qua các tháng tuổi ở 2 phương thức nuôi	51
Bảng 3.11: Sinh trưởng tương đối của lợn Mán ở 2 phương thức nuôi	52
Bảng 3.12: Sử dụng thức ăn của lợn Mán.....	53
Bảng 3.13: Kết quả mổ khảo sát năng suất thịt lợn thí nghiệm	54

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

cs	: Cộng sự
SVCK	: So với cùng kỳ
FAO	: Tổ chức lương thực và nông nghiệp Liên hiệp quốc
LCCS	: Lợn con cai sữa
KL	: Khối lượng
KLSS	: Khối lượng sơ sinh
TĂ	: Thức ăn
TTTĂ	: Tiêu tốn thức ăn
TĂHH	: Thức ăn hỗn hợp
VCK	: Vật chất khô
UBND	: Ủy ban nhân dân
TT	: Tháng tuổi

DANH MỤC CÁC HÌNH ẢNH

- Hình 1: Hình thức nuôi thả rông
Hình 2: Hình thức nuôi bán chăn thả
Hình 3: Hình thức nuôi nhốt
Hình 4: Thức ăn thô xanh
Hình 5: Thức ăn tinh
Hình 6: Lợn đen tuyền
Hình 7: Lợn có đốm trắng chân
Hình 8: Một số hình ảnh về mổ khảo sát

MỞ ĐẦU

1. Đặt vấn đề

Trong ẩm thực hiện nay món thịt lợn bản địa làm cỗ lá cổ truyền của đồng bào dân tộc miền núi không chỉ là một đặc sản, món ăn hấp dẫn du khách, vì sự tinh tế trong chế biến cũng như độ ngon của thịt lợn Mán mà còn góp phần quảng bá, giới thiệu hình ảnh Hoà Bình tới bè bạn gần, xa.

Lợn Mán là giống lợn nội của người dân tộc Mường tỉnh Hoà Bình, được nuôi dưỡng lâu đời, thường nuôi thả rông. Với những đặc điểm: có lông xù, dày, tai nhỏ, chân nhỏ, mõm dài, thon gọn, khả năng tăng trọng, sinh sản thấp, khối lượng cơ thể nhỏ, thời gian nuôi kéo dài.

Hiện nay, nhiều xã vùng sâu, vùng cao của tỉnh Hoà Bình vẫn còn bảo tồn giống lợn thuần chủng này, nhưng việc nuôi chỉ mang tính tự cung, tự cấp. Mới đây đã xuất hiện những hộ, mô hình nuôi quy mô nhỏ và vừa, đem lại hiệu quả kinh tế cao. Không ít hộ đã chuyển từ nuôi lợn lai sang nuôi lợn Mán; từ phương thức tự cấp sang hướng hàng hoá. Nhiều xã đã đưa chăn nuôi lợn Mán vào Nghị quyết trong kế hoạch phát triển kinh tế của xã, coi đây là một mũi nhọn. Bởi, hướng đi này tận dụng những thế mạnh về giống, đất đai, vườn đồi rộng, cách nuôi phù hợp với người dân. Tuy nhiên, nếu không có kế hoạch cụ thể từ khâu chọn giống, nuôi, phòng bệnh mà phát triển ồ ạt thì rất dễ mất thương hiệu.

Phát triển chăn nuôi lợn Mán của dân tộc Mường theo hướng hàng hoá là một hướng đi đúng, góp phần khai thác tiềm năng, thế mạnh của các xã vùng cao, vùng sâu. Lợn Mán được nhiều người ưa chuộng, nhưng vấn đề xây dựng và giữ vững thương hiệu bằng những hành động cụ thể là việc cần thiết. Bởi có được thương hiệu thì mới phát triển sản xuất một cách bền vững, hiệu quả. Điều này, ngoài sự tham gia của người dân, cần có sự nghiên cứu, vào cuộc của các nhà quản lý, chuyên môn.

Xuất phát từ thực tế trên nhằm góp phần bảo tồn, phát huy những ưu điểm, khắc phục nhược điểm và nâng cao năng suất, chất lượng của giống lợn Mán tại địa phương, chúng tôi tiến hành nghiên cứu đề tài: ***“Một số đặc điểm ngoại hình, khả năng sinh sản, sinh trưởng của lợn Mán nuôi tại huyện Đà Bắc, tỉnh Hòa Bình”***

2. Mục đích của đề tài

- Đánh giá được đặc điểm ngoại hình đặc trưng, khả năng sinh sản và sinh trưởng của lợn Mán tại huyện Đà Bắc tỉnh Hòa Bình nhằm phục vụ nghiên cứu và sản xuất.

3. Ý nghĩa của đề tài

* *Ý nghĩa khoa học:* Kết quả nghiên cứu của đề tài có ý nghĩa quan trọng, góp phần vào cơ sở dữ liệu để đánh giá khả năng sinh sản, sinh trưởng của giống lợn Mán ở huyện Đà Bắc, tỉnh Hòa Bình.

* *Ý nghĩa thực tiễn.*

Thông qua kết quả nghiên cứu của đề tài, làm cơ sở để các cấp, các ngành có trách nhiệm quản lý, bảo tồn và sử dụng tốt hơn tiềm năng, lợi thế của giống lợn Mán ở Đà Bắc vào quá trình phát triển kinh tế - xã hội cho đồng bào các dân tộc miền núi. Đồng thời cung cấp thêm thông tin về giống lợn Mán của tỉnh Hòa Bình cho các công trình nghiên cứu sau này.